

Regjeringen

Dato: 19. desember 2025

## Høringsinnspill fra Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) – Høring av Bygningsenergidirektiv (EU) 2024/1275

Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er bransjeforeningen for rådgivende ingeniørfirmaer i Norge. Vi representerer over 15 000 ingeniører fordelt på mer enn 500 kontorer over hele landet. Våre medlemmer planlegger og prosjekterer bygg og infrastruktur som er avgjørende for velferd, verdiskaping og beredskap – ikke minst offentlige bygg som skoler og sykehus.

Regjeringen har en handlingsplan for energieffektivisering som skal redusere energibehovet i bygg med 10 TWh. Den ble lansert i oktober 2023. Så langt har det gitt liten reduksjon. Bygningsenergidirektivet vil være et rammeverk som kan støtte opp under regjeringens handlingsplan for energieffektivisering. RIF støtter derfor det overordnede målet i EUs nye bygningsenergidirektiv om en mer energieffektiv og avkarbonisert bygningsmasse innen 2050. Dette er også relevant for Norge, selv om energibruken i norske bygg skiller seg fra situasjonen i mange EU-land.

I store deler av Europa brukes fossil energi i bygg til oppvarming og varmtvann, og bygg står for en betydelig andel av utslippene. Som det fremgår i høringsgrunnlaget, er situasjonen i Norge er annerledes. Energibruken i norske bygg er i all hovedsak basert på elektrisitet, og fossile varmeløsninger er allerede forbudt. Utslippene fra bygg utgjør om lag én prosent av Norges samlede klimagassutslipp, sammenlignet med rundt 30 prosent i EU. Likevel er energibruken i bygg en betydelig utfordring også i Norge. Boliger, kontorbygg og forskjellige yrkesbygg står for nær halvparten av det samlede strømforbruket. Samtidig går energieffektiviseringen for sakte, selv om en stor del av energibruken kan reduseres med kjent teknologi og målrettet rehabilitering. Oppvarming er den største enkeltposten, og det brukes fortsatt store mengder strøm der mer effektive løsninger kunne vært valgt.

Høyt energiforbruk i bygg har derfor klare konsekvenser i norsk sammenheng. Det bidrar til økt press på kraftsystemet, større behov for nettutbygging og mindre tilgjengelig kraft til industri, næringsliv og viktige samfunnsfunksjoner.

I en situasjon med knapphet på kraft, økende effekttopper og et strømnnett som mange steder er under press, har energibruken i bygg fått en ny betydning. Energieffektivisering er i dag like mye energipolitikk og beredskapspolitikk som klimapolitikk.

Dette bør være utgangspunktet for Norges vurdering av bygningsenergidirektivet.

### **Energieffektivisering som energipolitisk hovedgrep**

RIF mener bygningsenergidirektivet gir et viktig rammeverk for å løfte energieffektivisering som et sentralt energipolitisk virkemiddel i Norge. Direktivet er særlig relevant fordi det kombinerer krav, planlegging og økonomiske virkemidler på en måte som kan gi forutsigbarhet og tydeligere retning for både byggherrer og bransjen. Det gjør det lettere å prioritere energieffektivisering over tid og å gå fra enkeltstående tiltak til mer systematisk oppgradering av bygningsmassen.

RIF vil særlig trekke frem følgende elementer i direktivet som vil tilføre noe nytt og nyttig i norsk sammenheng: En tydelig plan for oppgradering av de byggene som i dag har høyest energibruk og dårligst energiytelse og krav om nasjonale planer og støtteordninger, slik at oppgraderinger lar seg gjennomføre i praksis.

### **Oppgradering av offentlige bygg er nøkkelen**

Et hovedgrep i det nye bygningsenergidirektivet er energikrav for eksisterende yrkesbygg for å utløse renovering av bygningene med lavest energiytelse. Dette støtter RIF fullt ut, og er spesielt viktig for offentlige bygg.

Funnene i RIFs rapport Norges tilstand 2025 viser at store deler av den norske bygningsmassen, særlig kommunale bygg og helsebygg, har betydelige vedlikeholds- og oppgraderingsbehov. Mange bygg har gamle tekniske anlegg, høyt energiforbruk og begrensede muligheter for effektiv styring av ventilasjon, varme og kjøling. Dette gir unødvendig høyt strømforbruk og økt sårbarhet, både i hverdagen og i krisesituasjoner. I en slik situasjon er det avgjørende at nye energikrav ikke bare blir nye rapporteringskrav, men faktisk bidrar til at nødvendige oppgraderinger blir gjennomført. Hvis ikke risikerer vi at ambisjonene blir stående på papiret, mens forfallet fortsetter i praksis.

Skal energieffektivisering i eksisterende bygg lykkes, må kravene følges av virkemidler som gjør det mulig å handle. Mange eiere, særlig kommuner og andre offentlige virksomheter, står allerede i en presset økonomisk situasjon med store vedlikeholdsetterslep. Det samme gjelder mange husholdninger.

### **Milliardinvesteringer krever målrettede støtteordninger**

Foreløpige beregninger RIF har gjort, basert på antall boliger i dag som ikke tilfredsstiller kravene standarden i direktivet krever, viser at oppgraderings- og energieffektiviseringskravene som følger av bygningsenergidirektivet kan innebære investeringer på minst 260 milliarder kroner for eksisterende private boliger i Norge. I snitt betyr det rundt 450 000 kroner per enebolig og 150 000 kroner per

**Kommentert [KG1]:** Basert på disse enhetsprisene:  
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/W0nQdK/regjeringen-har-sendt-omstridt-eu-direktiv-paa-hoering-kan-bli-dyrt-for-norske-boligeiere>

leilighet. Offentlige bygg kommer i tillegg, der det samlede oppgraderingsbehovet allerede beløper seg til flere hundre milliarder kroner.

Uten tilstrekkelige og målrettede støtteordninger vil en betydelig del av disse tiltakene være vanskelige å gjennomføre.

RIF mener derfor at gjennomføringen av direktivet må ses i sammenheng med styrkede og mer målrettede støtteordninger for rehabilitering og energieffektivisering av eksisterende bygg. Dette gjelder særlig kommunale bygg, helsebygg og andre formålsbygg der potensialet for energisparing er stort og samfunnsnyttien høy. Virkemidler gjennom blant annet Enova, Husbanken og tilskudd til energitiltak i kommunene vil være avgjørende for å utløse nødvendig oppgraderingstakt.

Samtidig er det avgjørende at husholdningene ivaretas. Mange energitiltak er samfunnsøkonomisk riktige, ved at de reduserer belastningen på strømmettet og behovet for ny kraft- og nettutbygging, men er privatøkonomisk krevende for den enkelte boligeier. Støtteordninger bør utformes slik at de både demper belastningen for folk flest og stimulerer til lavere energibruk. Ordninger som Norgespris på strøm bør videre ses i sammenheng med andre tiltak, og i større grad belønne lavt forbruk og effektiv energibruk.

### **Energimerking, renoveringsplaner og livsløpsvurderinger må bli verktøy for bedre bygg**

RIF støtter innføringen av nasjonale definisjoner av nullutslippsbygg, krav om beregning av karbon i hele livssyklusen for nye bygninger og innføringen av renoveringsplaner («renovation passports») for å veilede bygningseiere i trinnvise og helhetlige renoveringer. Riktig brukt kan dette bli viktige verktøy for bedre planlegging, riktige investeringer og lavere energibruk.

Forutsetningen er at kravene brukes som praktiske beslutningsverktøy, ikke bare som dokumentasjonskrav. Livsløpsberegninger kan gjøre det enklere å vurdere hvilke løsninger som gir lavest samlet klima- og ressursbelastning over tid, og tydeliggjøre når rehabilitering og videre bruk av eksisterende bygg er et bedre valg enn riving og nybygg.

Når energimerking, renoveringspass og livsløpsvurderinger brukes i sammenheng, kan de gi bygningseiere og byggherrer et tydelig beslutningsgrunnlag for hvilke tiltak som bør gjennomføres, og i hvilken rekkefølge. Uten kobling til støtteordninger og finansiering risikerer vi at nye krav først og fremst gir mer rapportering, og lite oppgradering i praksis.

### **Solenergi, lokal energiproduksjon og fleksibilitet**

RIF støtter krav om solenergi der dette er teknisk, økonomisk og praktisk gjennomførbart. Samtidig er det viktig å se solenergi som del av en helhet, der den kombineres med fjernvarme, varmepumper, termisk lagring og smart styring av energibruken.

For mange bygg er det ikke økt lokal energiproduksjon alene som gir størst gevinst, men lavere belastning på strømmettet gjennom reduserte effektopper og bedre fleksibilitet. Regjeringens oppfølging av direktivet bør derfor aktivt stimulere til slike løsninger.

**Kommentert [KG2]:** Skal strømsparing lønne seg for den enkelte boligeier, må rentene ned og strømprisen øke fra dagens nivå.

Selv om et tiltak ikke er privatøkonomisk lønnsomt, kan det likevel være samfunnsøkonomisk lønnsomt. Det vil være et viktig argument for at myndighetene skal bidra til gjennomføring gjennom ulike støtteordninger til den enkelte boligeier.

I praksis handler dette om å få mer igjen for strømmen vi allerede har. Her bør det offentlige gå foran med slike investeringer. Mange formålsbygg i stat, fylker og kommuner har stort potensial for energitiltak, blant annet gjennom oppgradering av tekniske anlegg, bruk av solceller på store takflater og mer avansert energistyring. Overgang til vannbårne systemer kan også gjøre det mulig å ta i bruk flere energikilder og redusere behovet for elektrisk kraft.

### RIFs anbefaling – nasjonale tilpasninger, men tydelig retning

RIF anerkjenner at bygningsenergidirektivet inneholder ambisiøse krav og tidsfrister, og at dette kan gi utfordringer, særlig for boligeiere. Samtidig gir direktivet rom for nasjonale tilpasninger som tar hensyn til sosiale forhold og norske særtrekk. Etter RIFs vurdering er Norge i minst like god posisjon som de fleste EU-land til å gjennomføre direktivet på en god og balansert måte.

For samfunnet handler dette i bunn og grunn om prioriteringer. Energieffektivisering i eksisterende bygg er blant de mest kostnadseffektive og miljøvennlige tiltakene vi har for å bruke strømmen bedre, styrke forsyningssikkerheten og avlaste strømmettet. Skal dette gi reelle resultater, må kravene i direktivet følges av virkemidler som gjør det mulig å gjennomføre nødvendige tiltak, både for husholdninger, kommuner og næringsliv. Samtidig er det viktig at virkemidlene gir rom for fleksible og kostnadseffektive tiltak. I mange bygg kan bedre oppvarmingsløsninger, energistyring eller lokal energiproduksjon gi større effekt enn omfattende tiltak som full etterisolering. Tiltakene bør derfor kunne prioriteres der de samlet sett gir best effekt på energibruk og utslipp.

Bygningsenergidirektivet gir et helhetlig rammeverk som kombinerer krav, planlegging og støtteordninger, og som kan gi tydeligere retning og større forutsigbarhet for byggenæringen, offentlige byggherrer og boligeiere. Dette er særlig viktig i en situasjon der mange aktører i dag er usikre på hvilke investeringer som faktisk vil lønne seg over tid.

For næringsliv og profesjonelle byggherrer er det også et poeng at Norge i dag mangler flere nasjonale retningslinjer og ytelseskrav som det i økende grad forventes at aktører forholder seg til, blant annet i møte med EUs taksonomi og krav fra finansmarkedene. Innføring av bygningsenergidirektivet vil bidra til å tette disse hullene og gi et mer sammenhengende og forutsigbart rammeverk for energieffektivisering i bygg.

Å utsette implementeringen vil i praksis gi motsatt effekt. Det vil føre til utydelig retning og lavere investeringstakt i energieffektivisering, noe som verken er samfunnsøkonomisk eller politisk klokt. RIFs klare anbefaling er derfor at EUs bygningsenergidirektiv (EPBD, EU 2024/1275) implementeres i Norge. Brukt riktig kan direktivet bli et nyttig verktøy også i norsk sammenheng, særlig dersom det ses i sammenheng med kraftsituasjonen, vedlikeholdsetterslepet i eksisterende bygg og behovet for bedre ressursbruk i offentlig sektor.

Samtidig er det viktig at gjennomføringen skjer med tilstrekkelig tempo og forutsigbarhet, og at kravene følges av støtteordninger og incentiver som gjør det mulig for kommuner, bygningseiere, næringsliv og husholdninger å gjennomføre nødvendige tiltak på en realistisk og sosialt bærekraftig måte. RIF stiller gjerne til disposisjon for videre dialog og utdyping av disse vurderingene i det videre arbeidet med direktivet.

**Kommentert [KG3]:** BA-gruppen skriver: skal nå klimamålene som vi har forpliktet oss til så må vi også gjøre noe med byggene som allerede står her. Så kan man jo heller diskutere alternative måter å oppnå det. Basert på egen erfaring er det mer effektivt å gjøre noe med oppvarmingsmetode (bergvarme, luft til luft varmepumpe, solceller) enn full etterisolering av husene.

**Kommentert [PK4R3]:** Godt poeng det. Underbygger jo også behovet for god energirådgivning, som firmaene er gode på.

Kan vi legge til en setning som dette:

Samtidig er det viktig at virkemidlene gir rom for fleksible og kostnadseffektive tiltak. I mange bygg kan bedre oppvarmingsløsninger, energistyring eller lokal energiproduksjon gi større effekt enn omfattende tiltak som full etterisolering. Tiltakene bør derfor kunne prioriteres der de samlet sett gir best effekt på energibruk og utslipp.